

Zpráva o ověření programu v praxi závěrečná

I.

Příjemce	Moravian Science Centre Brno – příspěvková organizace
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008290
Název projektu	VIDA! školám – propojení formálního a neformálního vzdělávání
Název vytvořeného programu	Noc v království FyCheBi
Pořadové číslo zprávy o realizaci	4 (závěrečná zpráva zahrnující změny všech tří realizací)

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
VIDA! science centre	29. - 30. 1. 2019 21. - 22. 3. 2019 14. - 15. 3. 2019	IV. B ZŠ Kotlářská, Brno, 22-23 žáků IV. C ZŠ Kotlářská, Brno, 22-23 žáků IV. A ZŠ Kotlářská, Brno, 23 žáků

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Na prvním uvedení byli přítomni 2 lektoři a dalších 2 až 5 realizátorů podle potřeby konkrétních aktivit. Pomocí organizačních i dílčích obsahových úprav bylo při posledním, třetím uvedení zapojeno minimum pomocných realizátorů, jedinou výjimkou je večerní hra. Program byl uveden pro tři různé třídy o 22-23 žácích. Žáci byli pro potřeby programy rozděleni do týmů o max. 4-5 žácích. Ještě před realizací programu žáci obdrželi motivační pozvánkové listy a plakáty.

Harmonogram (jednotlivé ověřované verze se v harmonogramech lišili o 5-10 minut):
První den:

8:30 Příchod žáků + přivítání a instrukce
9:05 Science show
9:45 Hra v expozici
11:30 Konstrukční dílna
14:00 Pohybová hra
14:50 Experimentální dílna
16:50 Argumentační hra
17:40 Komunikační hra
19:05 Střetnutí s vědcem
20:30 Večerní hra
Druhý den:
8:40 Závěrečná hra
11:35 Ceremoniál
14:00 Odchod žáků

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Skupina 1: Všichni žáci projevovali pozitivní zájem o program, rozdíly byly u jednotlivců v motivaci, se kterou na program přišli.

Skupina 2: Žáci byli nadměru motivováni zvacími listy, proto jejich zapojení do programu bylo bezproblémové.

Skupina 3: Žáci byli motivováni díky zvacím listům, místy však potřeba vyjádření jednotlivce stěžovala společný průběh programu.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

S1: Žáci se ztotožnili se zážitkovou formou programu a přijali ji za vlastní. Pokud se během programu vyskytli dílčí neúspěchy u některých jedinců, jejich motivaci to neovlivnilo.

S2: Zážitková forma programu byla účastníky programu nadšeně přijata a jejich vlastní motivace byla velká.

S3: Žáci přistupovali k programu se zájmem, vztahovali prvky programu na vlastní zkušenosti, což někdy odvedlo jejich pozornost.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

S1: Vzhledem k prvnímu uvedení programu, většina problémů byla identifikována v oblasti organizace a logistiky aktivit. Konkrétně to byly tyto:

- nedodržení stanoveného harmonogramu
- nedostatečné informování realizátorů o podrobnostech a jejich zaškolení do aktivit
- intenzita programu pro děti
- materiálně-technické zabezpečení aktivit

S2: Oproti prvnímu uvedení jsme byli schopni vylepšit organizaci příprav aktivit, zaškolení realizátorů a zjednodušit a zpřehlednit zadání. Motivace druhé skupiny byla dostatečná i na samostatné řešení případných nesrovnalostí. Námi zjištěné body:

- Potřeba více prostoru pro samostatný zapojení do zážitkové formy programu
- Pořadí stanovišť běhací hry
- Balanc rolí u komunikační hry

S3: Oproti prvním dvou uvedením byli žáci místy schopní odvést svou pozornost mimo daný úkol, což do značné míry vedlo k improvizacímu zjednodušení některých aktivit. Nutnost většího intervalu náročnosti pro program je vysoká. Bylo potřebné zajistit větší pozornost realizátorů na aktivní pomoc některým skupinkám.

Během večerní hry došlo k neúmyslnému poškození pomůcek pro noční hru třetí stranou, což vedlo k nedodržení harmonogramu.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

S1:

- podrobnější návody a zaškolení realizátorů
- dokoupení materiálu a pomůcek v dostatečném množství
- úprava harmonogramu a dílčích aktivit

S2:

- Úprava harmonogramu
- Označení a seřazení stanovišť u běhací hry

S3:

- Vytvoření několik úrovní cílů pro aktivity
- Podpora méně kreativních týmů
- Rozšíření diskusních prvků
- Při souběhu akcí je potřeba dostatečně informovat všechny strany, které můžou do průběhu akce zasáhnout

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Ano, úprava se dotkly jednotlivých aktivit, cílů některých bloků a systému rozmístění stanovišť u běhací hry.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

S1:

- *Expoziční hra*
 - a) *vytvoření pracovního listu se schématem postupu hry*
 - b) *úprava návodu – rozmístění otázek*
- *Konstrukční dílna*
 - a) *úprava postupu výroby rukavice s baterií*
 - b) *předání návodu realizátorům*
- *Experimentální dílna*
 - a) *Vylepšení postupu tvoření krystalu modré skalice – delší čas zahřívání*
- *Argumentační aktivita*
 - a) *striktní zadání mělo za výsledek menší ochotu podílet se na hře – žáci dostanou na výběr víc možností*
- *Komunikační hra*
 - a) *vzhledem k nedodržení času u jiných aktivit, byla tato aktivita zkrácená a nebyl jí věnován dostatečný časový prostor – dodržovat časy u předchozích aktivit*
- *Střetnutí s vědcem*
 - a) *Vzhledem k pozdější večerní hodině, byly na žácích patrné známky únavy.*
 - b) *Míra odbornosti byla pro některé žáky velká*
 - c) *Úseky s textem na čtení zvládali někteří žáci rychle, jiný zaostávali.*
Úprava obsahu přednášky
- *Večerní hra*
 - a) *Přichystání jednotlivých stanovišť – lepší koordinace realizátorů*
 - b) *Motivace hry byla zavádějící – zjednodušení úkolu*
 - c) *Náročnost stanoviště hanojských věží – zjednodušení úkolu vynecháním cézarovy šifry*
- *Závěrečná hra*
 - a) *Náročná příprava pomůcek – úprava pomůcek a doškolení realizátorů*
 - b) *Organizace skupiny žáku – nastavení struktury na začátku hry*
 - c) *Průběžná motivace se snižovala u některých jedinců – nastavení struktury a připomínání důležitosti dílčích úkolů na cestě za společným cílem*
- *Obecně*
 - a) *Sledovat průběh po časové stránce*
 - b) *Zjednodušení a zpřehlednění zadání*
 - c) *Redukce počtu realizátorů*
 - d) *Řešení jiného počtu účastníků*

S2:

- *Experimentální dílna*
 - *Úprava návodu – přehození vyhodnocení modré skalice před vyhodnocení podmínek pro život kvasinek*
- *Komunikační hra*
 - *Větší zapojení žáků na posledním stanovišti*
- *Večerní hra*
 - *Vytvoření psaných instrukcí pro poslední stanoviště*
 - *Použití jiných prvků pro určování směru*
 - *Doplnění atmosférických prvků*
- *Závěrečná hra*
 - *Úprava popisků pro zjednodušení přehledu postupu ve hře*
 - *Prodloužit část na získávání surovin*

S3:

- *Střetnutí s vědcem*
- d) *Vzhledem k pozdější večerní hodině, byly na žácích patrné známky únavy.*
- *Komunikační hra*
- a) *Vypuštění hry pro podporu cílů ostatních aktivit*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření¹

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Účastníci se aktivně zapojili do připraveného programu hned v úvodu a i přes obtížnější organizaci skupiny (problémy s udržení pozornosti u jednotlivců, chybějící zkušenost práce v týmu atd.) hodnotili ve formulářích zpětné vazby program velmi pozitivně:

„bylo to tu skvělé DĚKUJEME“
„je to MOOC super. Moc jsme si to užila.“
„rozhodně doporučuju!!!“
„bylo to super“
„hodně mě to bavilo a doufám, že sem půjdu zas“
„děkuji za zážitek a určitě ještě někdy přijdu“

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Tuto otázku jsme v rámci sběru zpětné vazby přeformulovali na „Co adepta nejvíce bavilo“. Výběr z odpovědí, které se svým obsahem opakovaly:

„večerní hra, tajná mise“
„chemie, experimenty“
„portál, opravit stroj“
„dělání světla pomocí vody, soli, mědi a zinku“
„nejvíc mě bavilo stavět portál“

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Obsah toho, co si děti zapamatovaly, bylo ověřované dotazem v rámci zpětné vazby „co se adept(ka) naučil(a) nového“:

¹ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

*„krystalizovat, filtrovat“
„spolupracovat“
„že kvasinky jí cukr“
„filtrovat papírem“
„jak udělat obvod, jak rozsvítit diodu“
„jak funguje elektřina“
„umím nakrmit kvasinky“*

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Vzhledem ke zkušenostem z již proběhlých realizací a úpravě pomůcek jsme nezaznamenali jako lektoři k materiálnímu zabezpečení výhrady. Organizační informace byly studentům distribuovány slovně i písemně na „rozvrhu“, zasvěcena do organizačního plánu byla také doprovázející pedagožka.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

I přes větší náročnost realizace (z pohledu udržení požadované míry hlasitosti skupiny, soudržnosti týmů atd.) se děti vyjádřily ve formulářích zpětné vazby velmi vděčně. Výběr z odpovědí:

*„moc se mi tu líbilo“
„je to tu skvělý a chtěla bych si to zopakovat“
„bylo to super“
„bavilo mě to tu a chtěla bych tady být dýl“*

*„Willovi: děkuji za všechno cos pro nás udělal“
„Julii: děkuji za to, že jste se o nás starala“*

*„jste super-výzvědná skupina“
„je to tu super! hlavně vedoucí!“
„jste super VIDA!!“
„jste nej! :-!“*

Účastníci druhé realizace dokonce zpětně napsali lektorům programu dopisy s kladným hodnocením celé akce.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

S explicitně vyslovenými připomínkami jsme se kromě běžně provozních situací (vyžádaná pauza na oddech, řešení běžných sporů mezi dětmi) nesetkali. Ze zpracované zpětné vazby vyplývá mírná večerní únava u některých účastníků v poslední programové části prvního dne realizace a náročnost některých uvedených aktivit pro jednotlivce (v návaznosti na jejich kognitivní a sociální zralost). Výběr odpovědí na otázku „Co adept vnímal jako neobtížnější úkol?“:

*„chemické prvky, experimentální dílna“
„závěrečná zkouška, vyřešit heslo“
„vymyslet robota“
„sestrojit portál“*

Ano, klást důraz na práci s konkrétní skupinou, mít možnost upravit cíle aktivity přímo pro ni. Proto ani finální metodika programu není zcela závazná, umožňuje uvádějícímu program přizpůsobit aktivity na míru konkrétní účastníci se skupině.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu?*

Návrhy již byly zohledněny v metodice a kartách aktivit.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Julie Tomaňová, Mgr.	18.9. 2019	

